

АНДРАГОГІКА : ШЛЯХИ, ФОРМИ, МЕТОДИ ОПТИМІЗАЦІЇ ЖИТТЄВОЇ ПОЗИЦІЇ

Лесік І.М., кандидат економічних наук, доцент
Миколаївський національний аграрний університет

Андрагогіку сьогодні можна розгляди як стратегію, орієнтовану на реалізацією багатьох напрямів, серед яких: забезпечення потреб внутрішнього ринку праці кваліфікованими кадрами через післядипломну освіту, перекваліфікацію, підвищення професійної майстерності; інтеграція у цифрове середовище; формування партнерських відносин, обмін знаннями, підвищення соціальної мобільності, формування громадянської свідомості, експериментальне навчання, оптимізація життєвої позиції тощо.

Розглядаючи поняття андрагогіки, як «методу і практики навчання дорослих учнів» [1], необхідно усвідомлювати основні відмінності її від педагогіки, включаючи шляхи, форми і методи навчання (табл.1).

Таблиця 1. Основні припущення щодо моделей навчання

Складові	Андрагогіка	Педагогіка
Я-концепція	самонаправленість	залежність
Орієнтація на навчання	проблемо-орієнтований	тематичний центр
Досвід	учні – це багатий ресурс для навчання	недосвідчений
Готовність	розвиваючі завдання, соціальні ролі	біологічний розвиток, соціальний тиск
Перспектива часу	негайне застосування	відкладена заявка
Мотивація	внутрішня	зовнішня
Інструктори	фасилітаторі, тренери	інструктори, викладачі
Завдання	гнучка	фіксована
Учні	учасники	студенти
Методи навчання	активний	пасивний

Джерело: узагальнено з використанням [2]

Ключові відмінності у використанні моделі андрагогіки та педагогіки є очевидними, оскільки андрагогіка розглядає учня – як само-орієнтованого партнера, з активної соціальною позицією, націленого на негайний результат. Тоді як педагогіка має діаметрально протилежну модель, через пасивну позицію у навчанні, зовнішню мотивацію, відсутність власного досвіду, тощо.

Андрагогіка пов'язана з концепцією навчання, яка й сьогодні має багато дискусійних питань, щодо формування життєвої позиції, заснованої на переконаннях стосовно свободи особистості, її ролей та місця в суспільстві, досвідом, формуючим пізнавану реальність.

Андрагогічний підхід був реалізований у багатьох наукових напрямках, різних країн світу, його специфіка полягає в активному залученні учасника освітнього процесу до навчання, віддаючи перевагу самостійності, самореалізації, самоуправлінню; життєвому досвіду, що є джерелом знань; негайним застосуванням знань на практиці; досягненню конкретної мети.

Сучасні форми освіти дорослих широко використовують у підготовці кадрів для будь якої галузі, включаючи: професійну-технічну, вищу освіту, післядипломну освіту, самоосвіту (курси, вебінари, форуми, рольові ігри, Інтернет платформи та програми тощо). Також наряду з денною та вечірньою формами навчання з'являється та поширюється дуальна форма навчання.

Термін «дуальна система» (від лат. *dualis* – подвійний) був введений у педагогічну термінологію як нова, більш гнучка форма організації професійного навчання. Дуальність як методологічна характеристика професійної освіти передбачає узгоджену взаємодію освітньої та виробничої сфери з підготовки кваліфікованих кадрів певного профілю в рамках організаційно-відмінних форм навчання [3]. Перспективність розвитку дуальної освіти пов'язують із подальшим експортом елементів дуальної підготовки кваліфікованих кадрів та прискореним запровадженням знань у професійній сфері, водночас із задоволенням потреб роботодавців у кадрах необхідного профілю.

Сьогодні до складу необхідних компетенцій, які хочуть бачити роботодавці відносяться й лідерські якості, на яких наголошується, як на необхідності переходу від розвитку компетенцій та навичок до підходів мислення, спроможного впоратися зі складними проблемами лідерства, в тому числі спираючись на досвід та сфери (економічну, політичну, соціальну тощо). Проте, такого роду завдання повинні бути інтегровані на всіх рівнях розвитку лідерства, а не призначені виключно для зрілих, досвідчених учнів, тому андрагогічний підхід дуже часто знаходять своє місце поряд з педагогікою, наповнюючи зміст навчання відповідним елементами.

Усвідомлення змін навколишнього світу, перехід до цифрової економіки, діджиталізація ставлять перед андрагогікою низку питань, вирішення яких потребує концептуального підходу, включаючи «мобілізацію зусиль з боку держави й наповнення реформ соціальним змістом, визначення характеру їх впливу на соціально-економічний розвиток суспільства» [4].

Література:

1. Oxford English and Spanish Dictionary, Synonyms, and Spanish to English Translator. Meaning of andragogy in English: URL: <https://www.lexico.com/definition/andragogy> (дата звернення: 10.04.2021).
2. Knowles, M. (1984). The adult learning theory. Andragogy. URL: <https://elearningindustry.com/the-adult-learning-theory-andragogy-of-malcolm-knowles> (дата звернення: 12.04.2021).

3. Дукальна освіта. Міністерство освіти і науки України. URL: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/profesijno-tehnicna-osvita/dualna-osvita>(дата звернення: 15.04.2021).

4. Лесік І.М. Соціально-економічні аспекти розвитку суспільства / І.М. Лесік // Вісник аграрної науки Причорномор'я. – 2018. – Вип. 4 – С. 11-17. DOI: 10.31521/2313-092X/2018-4(100).